

se sami prepričajo. In res, cele trume vaščanov so hodile na kraj, kjer je nameravala Zmeda prespati zimo.

Ljudje so se na lastne oči prepričali, da fanta nista lagala. Tudi lonec kaše in leseno žlico so našli v luknji.

* * *

Zmeda je ležala nekaj dni pri Jakljevih, toda bila je slaba in se ni dosti zmenila za ljudi, ki so jo le s težavo hranili. Ves dogodek so javili županu, ki je stanoval v sosednji vasi. Ta je ukazal prepeljati ženico v mestno bolnišnico, kjer dobi poslednje zavetje mnogo takih siromakov, kakor je bila uboga Zmeda. Kdaj je ubožica umrla, nismo zvedeli. V Podvrbo je ni bilo nikoli več.

Sedaj spi Zmeda, že davno spi nekje, nihče je ne more zdramiti iz mirnega spanja in ni se ji treba več potikati z oškrbljenim lončkom od hiše do hiše.

Zamorske narodne pripovedke.

Preložil *Fran Erjavec*.

IV.

DVA BRATA.

Siromak je imel dva sina. Ker ju ni mogel več preživljati, jima reče: »Dorasla sta, zato pojdita po svetu ter si poiščita zaslužka!« Starejšemu in mlajšemu je dal na pot po dvajset hlebčkov in po štiri škatle mesa.

Na poti reče starejši mlajšemu: »Daj svoje jelo, da pojeva najprej to, zakaj ti si še mlad in slaboten. Noša bi ti lahko škodila.« — Brat odvrne: »Dobro!«

Pojesta torej najprej zalogo mlajšega. Ko sta pa potovala že teden dni, so mu poslali hlebčki in tudi meso.

Ko postane mlajši brat lačen, pravi starejšemu: »Daj mi jesti, lačen sem!« Toda ta mu odvrne: »Jaz ti ne dam od svojega ničesar. Če pa vendar hočeš imeti kaj od moje zaloge, mi daj za to eno svojih oči. Sunil bom vanje ter ga tako oslepil.«

Tedaj zaprosi mlajši brat, rekoč: »Prosim te lepo, daj mi nekoliko jesti, tako sem lačen.«

Toda starejši mu noče dati. Končno pravi mlajši: »Pa mi oslepi oko, če nikakor nočeš drugače.«

Starejši vzame žrebelj iz žepa ter sune z njim brata v oko. Mlajšega brata je jako zbolelo, jokal je in tožil nad hudobnostjo in sirovostjo bratovo.

Ko se je izjokal, odideta dalje. Čez dva dni postane mlajši brat zopet jako lačen in reče: »Prosim te, brat, daj mi malo kruha!«

Starejši mu odvrne: »Ne dam ti ne kruha, ne mesa. Dam ti ga pale, če mi pustiš, da ti oslepim še drugo oko.«

Ker je bil mlajši brat tako lačen, res privoli, in hudobni brat mu vzame še drugo oko. Potem pa ni čakal več nesrečnega brata, nega je ostavil samega in odšel iskat zaslužka. Kmalu je dobil delo.

Oslepeli brat, ki ga je pustil na cesti, je stokal od bolečine. Mimo pa sta prišli dve ženski in ko ga slišita jokati, ga vprašata: »Dete, zakaj tako jokaš?« On jima pove vse.

Ženski pravita: »Ne žaluj več za svojimi očmi, zakaj dava ti zdravilo, ki ti bo pomagalo.«

Odideta na rob gozda in prineseta zdravilo. Takoj mu ga kaneta v oči. Deček začne zopet stokati od bolečine, zdravilo je bilo ostro in je jako žgalo, toda kmalu je lahko zopet odprl oči in je izpregledal.

Dobri ženi mu izročita zdravilo ter mu pravita: »Pojdi v kraljevo hišo! Kralj je slep, ti pa vzemi zdravilo in stori, kakor sva storili midve! Kani mu v oči, in tudi kralj zopet izpregleda.«

Spotoma naleti na brata, ki mu je oslepil oči. Moral je težko delati. Ko je šel mimo njega, mu ni rekel ničesar. Potem je prišel v kraljevo hišo in zaklical že na stopnicah: »Rad bi videl hišnega gospodarja!« Tedaj mu odvrnejo stražniki: »Premajhen si še in zato še nisi vreden, da bi videl našega gospodarja.« On jim pa pravi: »Prinašam vašemu gospodu nekaj, kar mu bo dobro delo in kar ga ozdravi.« Nato odvrnejo stražniki: »Pa pojdi goril!«

Ko je deček hotel iti mimo njih, ga zgrabijo in pretepejo, dokler se ne zgrudi, potem ga pa vržejo po stopnicah.

Kraljeva žena je slišala, da je hotel iti nekdo v hišo k njenemu možu in da so ga stražniki pretepli. Pride iz hiše in jim reče: »Ne pretepajte dečka!« Potem ga spuste noter.

Mladenič pride v hišo, zagleda kralja in ga pozdravi. Toda kralj ga ne vidi, zakaj bil je slep. Mladenič mu pravi: »Kralj, prišel sem v tvojo hišo, ker sem čul, da si slep. Storim pa sedaj konec tvoji slepoti.«

Kralj se tem besedam jako začudi, zakaj bil je že trideset let slep. Mladenič mu pa reče: »Ukaži svojim ljudem, naj razprostrejo rjuhe in polože nanje odeje.«

Ko moŕje to store, kane kralju zdravila v oko. Kralj se valja od prevelike bolečine po vsej hiši, straŕzniki pa začno vnovič pretepati mladeniča.

Kralj odpre končno eno oko in pravi: »Nihče ne sme tepsti tega moŕa!«

Sedaj kane mladenič kralju še v drugo oko, in zopet se je kralj valjal od prevelike bolečine po vsej hiši, straŕzniki so pa začeli vnovič nabijati mladeniča.

Kralj pa pravi: »Ne pretepapjte ga! Podelil mi je zopet vid! Sedaj vidim tako dobro kot vi. Mislim, da vam to ni všeč, zato ste tepli tega moŕa.«

Straŕzniki mu odvrnejo: »Gospod kralj, mi smo storili to, ker te hoče ta moŕ usmrtiti.« Kralj jim pa pravi: »Ne, ne, ni res! Ker ste preteпали tega moŕa, usmrtim vas.«

Pokliče druge moŕe in jim ukaŕe: »Pobijte teh osem straŕznikov!«

Kralj podari mladeniču, ki ga je ozdravil, dva parnika, dva čolna, dve hiši z vsemi pritiklinami, trideset omar, štiri konje in lep stol. Da mu tudi svojo hčer za ŕeno in delil je vse z njim. Svoji hčerki je pa dal 940 srebrnikov, hišo, pet konj, dva sluŕabnika in pet omar oblek. Kralj mu je dal tudi mornarje, ki so skrbeli za parnike.

Sam je spremil svojega zeta prav do morja, potem mu pa reče: »Če boš kaj ŕelel od mene, pa mi kar sporoči, in takoj dobiš.« Potem se vrne kralj s svojim parnikom domov.

Ko se je mladenič peljal dalje, zagleda svojega starejšega brata, ki ga je spotoma oslepil. Moral je teŕko delati in oblečen je bil samo v vrečo.

Nekoč so mi pravili . . .

*Nekoč so mi pravili
mamica moja:
»Ta zvezdica zlata,
otrok moj, je tvoja!*

*Glej, dokler bo ona
na nebu gorela,
bo dušica tvoja
vsa srečna, vesela . . .*

*A kadar se ona
raz nebo utrne —
z njo sreča se tvoja
nikdar več ne vrne . . .«*

*Še zvezdica tista
na nebu gori —
a srce ni srečno:
po majki ihti . . .*

Miroslav Kunčič.